

ἀναδώνου Σκῦρ. ἀνεδώνω Θράκ. Πάρ. κ. ἄ. 'ναῖδω Σύμ. 'νεδίω Χίος 'νεδῶ Ρόδ. 'νεῶ Ρόδ. 'νέω Ρόδ. 'ναδίν-νω Σύμ. 'νουθίν-νον Λυκ. (Λιβύσσ.) 'ναδώνω Εὐβ. (Κονίστρ.) 'ναδών-νω Κῶς Σύμ. 'νεδώνω Ρόδ. Μετοχ. ἀναδομένος πολλαχ. ἀνεδομένος Α.Κρήτ. ἀνιδου-μένους Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀναδίδωμι. Τὸ ἀναδίδω καὶ παρὰ Βλάχ., τὸ δὲ ἀναδίνω καὶ παρὰ Σομ. Ὁ τύπ. ἀναδῶ κατὰ ΓΧατζιδ. ἐκ τοῦ ἀναδίδω διὰ τῶν μεταβατικῶν τύπ. ἀναδίω - ἀναδίω. Ἰδ. Ἀθηνᾶν 28 (1916) Λεξι-κογρ. Ἀρχ. 113. Ἐκ τοῦ ἀναδίω καὶ ὁ τύπ. ἀναδκίω. Τὸ ε τοῦ ἀνεδίνω κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἀορ. ἀνέδωσα. Ἡ μετοχ. ἀναδομένος καὶ παρὰ Βλάχ.

Α) Μετρ. **1)** Ἐκφύω βλαστούς, βλαστάνω, ἐπὶ γῆς καὶ δένδρων Ἡπ. Θεσσ. (Καλαμπάκ.) κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ. (λ. ἀναδίδωμι): Τὸ δέδρο ἀναδίνει Ἡπ. Ἀναδίνει ὁ κάμπος καταπράσινα τ' ἀστάχνα Λεξ. Δημητρ. Ἀνάδουκι οὐ τόπους (ἐβλάστησε λεπτὴν χλόην κατόπιν βροχῆς) Καλαμπάκ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Θουκ. 3,58 «ὅσα τε ἡ γῆ ἡμῶν ἀνεδίδου ὥραϊα πάντων ἀπαρχὰς ἐπιφέροντες». **2)** Ἐκβάλλω, ἐκπέμπω (α) Ὀσμὴν Ἡπ. Κέρκ. Μῆλ. — ΚΠα-σαγιάνν. Μοσχ. 56 ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,135: Τὰ χάρβαλα πατώματα ἀνάδιναν μὲν μυρωδιὰ Κέρκ. Τὸ φασὶ ἀνεδίνει βρομὴν Μῆλ. Ἀνάδωνε ποδαρίλα ΚΠασαγιάνν. ἐνθ' ἄν. Ἡ γαλατσιδα... καὶ τὸ χαμωκέρασσο ἀνάδιναν βαρεῖα μυρουδιὰ ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Πλουτάρχ. Θεμιστ. 8,30 «λίθος τῇ χειρὶ τριβόμενος καὶ χροῖαν καὶ ὀσμὴν κροκίζουσιν ἀναδίδωσι». (β) Φλόγα Κέρκ. κ. ἄ. — ΛΜαβίλ. Ἔργα 63: Τὸ καντήλι ἀνάδωκε μὲν ἀναλαμπὴ Κέρκ. Ἀπὸ τὸ σκιωμένο σιῆθος τοῦ ἀνάδινε φωτιὰς ΛΜαβίλ. ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Θουκ. 3,88 «τὴν νύκτα φαίνεται πῦρ ἀναδιδούσα πολὺ καὶ τῆς ἡμέρας καπνόν».

(γ) Καπνὸν Λεξ. Δημητρ. (λ. ἀναδίδωμι): Ἀναδίνει καπνοὺς τὸ ἡφαίστειο. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. ἀνωτ. (β).

(δ) Ἡχον Θεσσ. κ. ἄ. — ΛΜαβίλ. Ἔργα 112: Ἄσμ.

Ψηλὴ φωνὴ ἀνέδωκε ὅσο κι ἂν ἡδυνήθη

Θεσσ. — Ποίημ.

Τὸ νερὸ ροβολᾷ | ἅπ' τὸ βράχο ψηλὰ
καὶ ἀναδίνει γλυκύτατον ἦχο

ΛΜαβίλ. ἐνθ' ἄν. **3)** Ἀναβλύζω, ἐπὶ ὕδατος καὶ ὑγρασίας, τοῦ ἀντικ. ἐνίοτε παραλειπομένου ὡς εὐκόλως ἐννοου-μένου σύννηθ.: Τὸ βαρικὸ ἀνάδωκε νερὸ (βαρικὸν = τόπος ὑγρὸς) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ἡ γῆ ἀναδίνει ὑγρασία Κεφαλλ. Τὸ σπῖτι ἀνεδίνει ὄγρασιὰ Μῆλ. Ἀναδίνει ὁ τοῖχος τὴν ὑγρα-σία Κύθηρ. Ἀνεδίνει ὁ τοῖχος Θράκ. (Μυριόφ.) Ἡ στάμνα ἀνεδίδει Χίος Ἀνεδίδει τὸ σπῖτι Α.Κρήτ. Ἀνέδουσι τοῦ κατώγ' κι μουχλιάσαν τ' ἄχυρα Λήμν. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Πολυδ. 1,238 «ὑδωρ ἀναδιδούσα ἡ γῆ». Συνών. ἀζουδιῶ, ἀναδοτῶ 1, ἀναζουδιῶ, ἀναλείχω, ἀνα-ξερνῶ. **4)** Διαβρέχω, ὑγραίνω Εὐβ. (Κύμ. Κονίστρ.) Κύπρ. Πελοπν. (Λακων.) κ. ἄ.: Ἀνάδωκε τὰ ροῦχα (τὰ ἔβρεξε διὰ νὰ τὰ τοποθετήσῃ εἰς τὸ κοφίνι τῆς μπουγάδας) Κύμ.

5) Ζυμώνω ἐκ νέου, ἀναζυμώνω, συνήθως διὰ προζύμι, τὸ ὅποιον διαβρέχεται πρὸς ἀναζύμωσιν καὶ ἐπαύξησιν τῆς ποσότητός του Σκῦρ.: Ἀνάδωσα τὸ προζύμι. Συνών. *ἀναδέρνω, ἀναδεύω Α 1 β, ἀναδορώνω 1, ἀνακινῶ, ἀναμίγω, ἀναπήζω, ἀναπιάνω. **6)** Κτυπῶ, πλήττω (ἐνν. εἰς τὸ μυαλὸ κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἀπλοῦ δίνω) ἐν τῇ φρ. ἀνεδίδει μου = ἀνησυχῶ, στενοχωροῦμαι Α.Κρήτ.: Ἀνεδίδει μου πλῆξ, λείπουνε τὰ παιδιὰ μου καὶ φοβοῦμαι μὴ πᾶ νὰ πάθανε πρᾶμα. Πβ. φρ. αὐτόθ. μοῦ δίδει 'ς τὸ μυαλὸ = τρελλαίνομαι. **7)** Ἀναξέω, ἐρεθίζω, ἐπὶ πληγῆς

ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παλληκάρ. 55: Οἱ περασμένες πίκρες τῆς ἀνάδιναν τὴν πληγὴν, τῆς φέρνανε 'ς τὰ χεῖλη πρὸ πολὺ τὸ μοιρολόγι καὶ τ' ἀνάθεμα 'ς τὰ περασμένα τῆς.

Β) Ἀμτβ. **1)** Βλαστάνω, φυτρώνω (Νουμᾶς ἔτ. 1914 σ. 248) — Λεξ. Πρω.: Τὸ μισίρι μαράθηκε πριχοῦ ἀναδῶση (σχῆμα λόγου, ἦτοι μαράθηκε πολὺ ἐνωρίς, μόλις ἐφύ-τρωσε. μισίρι = ἀραβόσιτος) Νουμᾶς ἐνθ' ἄν. **β)** Εὐδο-κιμῶ, προοδεύω, ἐπὶ φυτῶν Ἡπ. Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Πελοπν. (Βούρβουρ.) κ. ἄ.: Ἀπὸ τῆ βροχῆ ἀνάδωκαν τ' ἀρα-ποσίτια Βούρβουρ. **γ)** Ἀναλαμβάνω τὰς σωματικὰς δυνάμεις, ἀναρρωνύω Πελοπν. (Βούρβουρ.) κ. ἄ. — Λεξ. Δημητρ.: Ἀνάδωκε ὁ ἄρρωστος Βούρβουρ. Συνών. ἀνα-ζουμῶνω, ἀναζῶ Α 1, ἀνακαρῶνω (Ι), δυναμώνω, καρδαμώνω. Συνών. φρ. παίρνω ἀπάνω μου.

δ) Βελτιώνομαι, ἐπὶ καιροῦ Θεσσ. (Αἰβάν.): Ἀνάδουκι κι βγῆκα (εἰς τὸ ἀνάδουκι ὑποκ. ἐνν. ἡ λ. καιρός). **ε)** Μετριάζομαι, καταπαύω, ἐπὶ βροχῆς (ἐκ τῆς φρ. ἀνάδωκε ὁ καιρός = ἐβελτιώθη, πῆρε ἀπάνω του ἐνν. διὰ τῆς παύσεως τῆς βροχῆς, κατήντησε τὸ ρῆμα εἰς τὴν ἀντί-θετον σημ.) Θεσσ. (Αἰβάν.): Ἀνάδουκι ἡ βροχὴ. **ς)** Ὑφίσταμαι τὴν ἀναγκαίαν ζύμωσιν, ἐπὶ ζύμης Θεσσ. (Ζαγορ.) Κύπρ.: Ἀνέδουσι τοῦ ζ'μάρ Ζαγορ. Συνών. ἀναζυμώνω 2, ἀνεβαίνω, φουσκώνω. **ζ)** Ζυμοῦ-μαι πλέον τοῦ δέοντος, ἐπὶ ζύμης Κύπρ.: Ἀρρῆσες νὰ διαρτίσης τὸ ψωμὶν ποὺ ζύμωσες τῇ ἀνάδωσιν. **2)** Ἀνα-φαίνομαι, ἐμφανίζομαι, ἐκδηλώνομαι Κεφαλλ. Κύπρ. κ. ἄ. — Λεξ. Μπριγκ.: Ἀνάδωκε ἡ λαδγὰ Κεφαλλ. Τοῦ ἀνάδωσαν οἱ ζωχάδες αὐτόθ. Ὅταν ἦρτα ἤμουν καλά, ἀλλὰ ὕστερα ἀνάδωσάν μου οἱ κόποι τῆς στράτας Κύπρ. Ἀναδῶσαν του οἱ κρυάδες - τὰ κρυολογήματα αὐτόθ. Ἀνέδωσέν του ἡ ἀρρώ-σκια αὐτόθ. Πβ. ξαναδίνω, χτυπῶ. **3)** Ἐκπέμπω δυσάρεστον ὀσμὴν Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Νίσυρ. κ. ἄ. — Λεξ. Πρω.: Ἀναδίνει ἡ καταβάθρα Λεξ. Πρω. Ἀναδώνει τὸ ψάρι ποὺ εἶχες κλεισμένο 'ς τὸ ντιουλᾶτι αὐτόθ. Ἐν πα-λαιὰ τὰ κρεῖα τῇ ἀνάδωσασιν Κύπρ. Τὸ χτεσινὸ γαχνὶ ἀναδκιᾷ αὐτόθ. Συνών. βρομῶ. **4)** Ἀναδίδω φλόγα, ἀνάπτω, ἐπὶ πυρᾶς Πελοπν. κ. ἄ. — Λεξ. Βλαστ. 496: Ἀνάδωκε ἡ φωτιὰ Πελοπν. **β)** Μεταφ. ἐντεινόμεναι, ἐνισχύομαι Πελοπν.: Ἀνάδωκε ὁ καβγᾶς (ἔρις, φιλονικία)

5) Καθίσταμαι ὑγρὸς, διαβρέχομαι, ὑγραίνομαι σύννηθ.: Ἀνάδωκε τὸ στρώμα - τὸ ψωμί. Ἀνάδωκε τὸ ροῦχο. Ἀνά-δωκε ὁ καφὲς καὶ δὲν ἀλέθεται πολλαχ. Ἐρριξε καλὴ βροχὴ κι ἀνάδωκε ἡ γῆς ΔΛουκόπ. ἐν Ἡμερολ. Μ. Ἑλλάδ. 1930 σ. 265. Σπίρτα ἀνεδομένα Α.Κρήτ. Συνών. ἀναδοτῶ 2, ἀναδωκιάζω, ἀναρρίχνω. **β)** Διατηροῦμαι εἰς κατάστασιν ὑδαρῆ κατὰ τὸ ψήσιμον, δὲν στερεοποιου-μαι, ἐπὶ ἄρτου ἀτελῶς ψηνομένου ἔνεκα τῆς κακῆς ποιό-τητος τῶν ἀλεύρων Ἡπ.: Ἀνακρούει κι ἀναδίνει τὸ ψωμί.

γ) Διαλύομαι ὑπὸ τῆς ὑγρασίας Θεσσ. Κρήτ. κ. ἄ.: Ἀνέδωκε τ' ἀλάτοι Κρήτ. **δ)** Τήκομαι Πελοπν. (Λακων.) κ. ἄ.: Τὸ βούτυρο ἀναδώνει. Συνών. ἀναλειώνω, λειώ-νω. **6)** Ἰδρώνω Σκόπ.: Ἀνάδουσι τοῦ πιδί. **7)** Ἀνα-βλύζω Λεξ. Δημητρ. (λ. ἀναδίδωμι): Τὸ χειμῶνα 'ς τὸ κάμπο μερὲς μερὲς ἀναδίνει τὸ νερό. Συνών. ἀναβρυσ-σιάζω, ἀναβρυσῶ, ἀναβρύω 1.

ἀνάδιπλα ἐπίρρ. (Ι) Αἰγιν.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ ἐπίρρ. δίπλα.

Ἐκ τοῦ πλησίον, ἀποκοντὰ (ἡ λ. σημασιολογικῶς δὲν διαφέρει τοῦ ἀπλοῦ δίπλα): Ἄσμ.

Πῆρνε δίπλα τὰ βουνὰ κι ἀνάδιπλα τοὺς κάμπους
καὶ πῆγανε τὸν βρήκανε σὲ μὲν ψηλὴ ραχοῦλλα

(παίρνω δίπλα τὰ βουνὰ = προχωρῶ, βαδίζω εἰς τὰ βουνά).

